

önündeki kanıtı oluşturuyor. Üstelik, hiç biri yanlış tespit edilmiş sorunlar olmamasına karşın, reel sosyalizm eleştirisi, ekonomizm eleştirisi, Stalin eleştirisi vb. eleştiriler, sırf eleştiri oldukları için doğruların anahtarını bize kendiliğinden sunmuyor. Bu nedenle de yapılan eleştiriler, şeytan taşlama ayinlerinin ötesine geçmiyor ve biz de bir türlü dogmaların boyunu aşıp, teorinin gözlüklerini takmıyoruz. “Sosyalist demokrasi” tezi, kendisini pratikte sınamak gereğini, ihtiyacı hissedener için, teori düzeyine yükselmek bir yana, pratikte bir kez daha *yanlışlanmışlığı* ile, bir tez olma niteliğini de yitirmiş sayılmalıdır. Kuşkusuz tanrıya inananlar için ölümden başka gerçek yoktur!

Reel sosyalizm ve demokrasısizlik eleştirisi olmaya aday olmuş “sosyalist demokrasi” tezi, bir kez daha görülmüştür ki, bu teze baştan beri yakıştırılan tabir ile, “majestelerinin demokrasisi” olmanın ötesine gidememiştir. *Kişî diktatörlüğüne* çare olamamış, reel sosyalizm pratiklerinin çokça yaptığı gibi, birilerinin suçlanması için, kendisine uyulmadığı iddiası tek başına yeterli sayılmıştır. Kuş mu demi olduğu belirsiz böyle bir tez üzerinden, herkesin suçlanmasına pratik zemin hazırlanmıştır. Bu nedenle “sosyalist demokrasi” ile “reel sosyalizm” kavramları arasında oldukça yakın bir ilişki kurmak mümkün olabilmektedir. Her şeyin ve herkesin “sosyalist demokrasi” ekseninde dizayn edildiği, oldukça gevşek gözükken bu sistemin, aslında ihtiyaç olduğunda nasıl daralıp istenmeyenleri dışarıda bırakabildiği pratik olarak da görülmüştür. “Sosyalist demokrasi”nin bu meziyeti, uygulamadaki bir yanlıştan değil, pratik potansiyelinin genişliğindedir. İşçi sınıfı ve onun diktatörlüğü, bu diktatörlüğünde onun öncüsü olacak olan partisi *dışında* her kesim ve sınıf için istenilen amaca uygun dizaynı gerçekleştirilebilen “sosyalist demokrasi” tam da bu nedenle, bu çeşitli kesimlerin ve anlayışların *normal zamanlarda* kardeşçe bir arada yaşamalarına olduğu gibi, kriz dönemlerinde çatışıp birbirlerini boğazlamalarına da uygun bir yöntemdir. Bu nedenle de bu çok geniş birlik davetiyesi özelliğindeki sistem, hiçbir ilkeli birliğin temeli olamamakta, çok değişik sınıf ve kesimlerin hegemonya mücadelesi için bir arena niteliği kazanmakta, bu niteliği ile de kendini en iyi “enayi avcısı” sananlar için iyi bir av sahası olarak gözükmektedir.

Proletaryayı, sınıfsız toplum eksenli bir program ve bu program ekseninde gerçekleştireceği ilkeli birlikler dışında komünist işçi partisine götüreceği ne bir yöntem, ne de bir plan icat edilmiş değildir! Bu programa ise hâlâ, yazılışının 160. yılını kutladığımız **Komünist Manifesto** rehberlik etmektedir.

SDP'DE NELER OLDU?

KURTULUŞ
SOSYALİST DERGİ
YAYINLARI

KİTAP DİZİSİ: 7
ŞUBAT 2008
1 YTL

den oluşan komünist parti yerine ikame edilmiştir. Bu durumda işçi sınıfının diğer ezilenlerle eşitlendiği ve bir parti içinde eşitler olarak varolduğu parti teorisi, “sosyalist demokrasi” tezinin sonuçlarından biri olarak belirir.

İşçi sınıfı toplumun azınlığı olduğuna göre, çoğunluğun iktidarı olması gereken sosyalizm nasıl kurulacaktır? Bu sorunun yanıtını Mahir Sayın şöyle verir. İşçi sınıfı iktidarı paylaşacak, demokrasinin öncülüğünü yapacaktır. Yoksa zorunlu kötülükler peşi sıra gelecek, demokrasisiz bir diktatörlük üstümüze karabasan gibi çökecektir. Bu yola bir kez girdikten sonra, işçi sınıfının bağımsız siyasal örgütlenmesine, onun tek başına diktatörlüğü demek olan proletarya diktatörlüğüne gerek duyulmaz. İşçi sınıfı partisi öncelikli bir mesele olmadığı için gündemin arka sıralarına atılır! Ezilenlerin iktidarı demokrasi ekseninde kurulacağı için, işçi sınıfının diğer ezilenlerin öncülüğüne soyunduğu ve ittifakın bir parti içinde gerçekleşeceği yeni bir parti teorisi inşa edilir. İşçi sınıfı diğer toplumsal sınıflarla, ezilen diğer kesimlerle birlikte demokrasinin eşit öznesi olarak değerlendirilir ve böylece aslında “elveda proletarya” demek olan “sosyalist demokrasi” teorisinin son rötuşları da tamamlanır. Şimdi, onu sosyal pratikte denemek gerekir. Bu konuda da BSP, ÖDP ve SDP deneyimlerini geride bırakan M. Sayın için “yenilen pehlivan güreşe doymaz” demek dışında elimizden bir şey gelmez.

Sovyetler Birliği deneyiminin değerlendirilmesinden önemli oranda etkilenen “sosyalist demokrasi” tezi, üretici güçlerin yeterince gelişmediği ve kapitalist üretim ilişkilerinin tek biçimi oluşturmayıp başka üretim ilişkileri ile ilişki içinde bir arada varlığını sürdürdüğü geri ülkelerdeki (burjuva devrimini yapmamış ülkelerde) iktidar sorununu, Marksist devrim ve devlet teorisinin merkezine yerleştirmektedir. Bir tarihi dönem için tezinin görüngülerinin, pratik uygulamalarının birini mutlaklaştırmakta ve böylece, kısmi ve tarihi olanı, genel ve evrensel olan tezinin yerine geçirmektedir. “Sosyalist demokrasi” tezi bu nedenle geri, kısmi ve dogmatik bir tez olarak daha başından, bugünün kapitalist sınıf ilişkilerini tanımlama şansını yitirir. Ama buna rağmen, yaşanan sosyalizm pratiklerinin ağır demokrasi sorunlarıyla malul olması ve bu sorunların sorumlusu olarak işçi sınıfı iktidarının gösterilmesi, işçi sınıfının tek başına iktidarına karşı çıkmayı ve sınıf dışı arayışları desteklemiştir.

SONSÖZ

Demokrasiden çokça söz edince, sorunlar ortadan kalkmıyor. Bunun kanıtını aramaya gerek yok; “sosyalist demokrasi” tezinin pratik serüveni, gözümüzün

KURTULUŞ
SOSYALİST DERGİ
YAYINLARI

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü: Önder YILDIZ
Adres: Üsküdar Caddesi Pınar İşhanı No:15 Kat: 3/48 Kartal / İSTANBUL
Telefon: (0216) 488 55 05
internet: <http://kurtulussosyalistdergi.awardspace.com/>
e-posta: kurtulus.s.d@gmail.com

şıya alınan sadece **Marx**'ın *Komünist Manifesto*'su¹⁰ değil, **Lenin**'in *Devlet ve Devrim*'dir¹¹ de! Bu durumda toplum uzlaşmaz sınıf çelişkileri temelinde belirlenmediği gibi, *ve bu nedenle*, burjuva iktidarının organı olarak kapitalist devleti alaşağı etmek de işçi sınıfının tek başına başaramayacağı bir iştir. Bu yüzden işçi sınıfını merkeze alan devrim anlayışı gerçekçi olmaktan çıkmıştır. Bu tarihi deneyim için Lenin'in "demokratik devrim" ile "sosyalist devrim"i ilişkilendirmesi (kesintisizlik), öncelikle azınlık olan işçi sınıfının çoğunluğun desteğini alıp iktidar olmasını amaçlar. Sonra da işçi sınıfını toplumun çoğunluğu durumuna getirip, giderek herkesi işçileştirip sınıfları ortadan kaldırarak, sömürüyü ve devleti yok etmenin yolunu açar. M. Sayın'ın "sosyalist demokrasi" ise, Lenin'in kendi döneminde marksist teorinin pratik görüngülerini inşa etmek için oluşturduğu "demokratik devrim teorisini" bütün zamanlar için mutlaklaştırır. Üstelik, "sosyalist demokrasi" tezi içinde Lenin'in işçi sınıfının partisinin bağımsızlığı ve öncülük işlevlerinin esamesi okunmaz. Lenin'de demokratik devrim teorisi, kapitalizmi yaygınlaştırıp geliştirerek, ücretli emek - sermaye çelişkisini başat çelişki haline getirmeyi, kapitalizmin üretim ilişkilerini yaygınlaştırarak işçi sınıfını toplumun çoğunluk gücü haline getirmeyi ve sömürücü azınlık iktidarını devirmenin koşullarını oluşturmayı amaçlar. M. Sayın'ın "sosyalist demokrasi" tezi üzerinden tarif edilen *demokratik devrim* ise, böyle bir kaygı gütmmez. O, her koşulda bütün kötülüklerin, tahakküm ilişkilerinin, eşitsizliklerin, baskıcı rejimlerin azınlık iktidarlarının ürünü olduğunu söyler. Öyleyse kendisine, yine her koşulda azınlık olan işçi sınıfının tek başına iktidarını engellemeyi görev bilir. Ücretli emek - sermaye çelişkisini yaygınlaştırıp geliştirmeyi değil de, demokrasiyi yaygınlaştırıp derinleştirmeyi, bu sayede en fazlasından sermayeyi denetlemeyi görev edinir. Parti tanımının işçi sınıfı dışındaki kesimleri de kapsaması, bu bakış açısının ürünüdür. Ezilenlerin partisi, emek eksenli parti vb söylemler, öncü işçiler-

¹⁰ "Ne var ki, bizim çağımızın, burjuvazinin çağının ayırıcı özelliği, sınıf karşıtlıklarını basitleştirmiş olmasıdır. Tüm toplum, giderek daha çok iki büyük düşman kampa, doğrudan birbirlerinin karşısına dikilen iki büyük sınıfa bölünüyor: Burjuvazi ve Proletarya." (*Komünist Manifesto*)

¹¹ "Ama, bu kaçınılmaz biçimde dar, yoksulları sınıca ezen, ve sonuç olarak ikiyüzlü ve yalancı- kapitalist demokrasiden başlayarak ilerlemek, burjuva profesörlerle küçük-burjuva oportünistlerin ileri sürdükleri gibi, dolambaçsız, dosdoğru ve çatışmasız bir biçimde 'gitgide daha yetkin bir demokrasi'ye götürmez. Hayır. İleriye, yani komünizme doğru gidiş, proletarya diktatörlüğü aracılığıyla yapılır; başka türlü yapılamaz, çünkü sömürücü kapitalistlerin *dirençini kırabilecek* başka hiçbir sınıf ve araç yoktur." (Lenin, *Devlet ve İhtilal*)

BİR KAÇ SÖZ

Eski yol arkadaşlarımız¹, bu sefer ne yazık ki trajedi olarak adlandırılmayacak bir yol ayrımı daha yaşadılar. Trajedi olmadığına göre 'komedi' deyip gülüp geçebilseydik, böyle bir yazıya gerek duymayabilirdik. Şu anda sular nispeten durulduğuna, bir müddet susulması gerekirken herkesin hep bir ağızdan olmadık yer ve şekillerde konuştuğu *keirli* bir dönemden çıktığına, en azından burjuva basının manşetlerinden inildiğine göre, kendimize bu konuda bir iki söz etme hakkını *şimdi* tanyabiliriz. Bölünmeye ne-

¹ Yazının devamında, ortak kökenlerden gelmemiz nedeniyle "*Kurtuluşçular*" ya da "*Kurtuluş grubu*" diye anacağımız çevrenin, esasen **Kurtuluş geleneği** ile ilgisinin kalmadığı, revizyonist tezler üzerinde bir siyasi çizgi oluşturduklarını belirtelim.

den olan konu, bizim için, tartışmalı bir “cinsel taciz olayı”² ve bu eksenindeki gelişmeler olarak görülüyor. Postmodern keşmekeşin bir çeşidi, somut olarak işçi sınıfı ideolojisi komünizme saldırınının türevlerinden biri olan “sosyalist demokrasi” tezinin **Birleşik Sosyalist Parti (BSP)** ve **Özgürlük ve Dayanışma Partisi (ÖDP)** denemelerinden sonra bir kez daha iflası sayılması gereken **Sosyalist Demokrasi Partisi (SDP)** - *Kurtuluş grubundaki* bu bölünmenin niteliği “sosyalist demokrasi” tezinin ipliğinin pazara çıkarılmasını zorunlu bir görev haline getirmiştir.

Bir teori ya da tez, öncelikle bilimsel olarak teorik düzeyde değerlendirilmelidir. Onun adına gerçekleştirilen pratikler üzerinden yapılan değerlendirme teorik değerlendirmenin yerine geçemez. Bu anlamda bir tezin gerçekliğinin, doğruluğunun ya da yanlışlığının teorik olarak öngörülebilmesi için, mutlaka pratik deneylerle sınanmasına gerek *yoktur*. Tezin kavramsal çerçevesi, bilimsel bilgiyi esas almış ve sağlam temellerde kurulmuşsa, yaşanan pratik deneylerin olumsuzluğu, bir tezi yanlışlamaya yetmez. Teorik bir sistemin, tezin, gerçek yaşamda karşılığının olup olmadığı, tezinin alanı içinde kalınarak öngörülebilir; doğrulanabilir ya da yanlışlanabilir. Bir tezin teorik olarak, bilimsel nitelemesi kazanması, bilimsellik sıfatı alabilmesi için ise *mutlaka* pratikte denenmesi ve olumlu sonuç vermesi gerekir. Pratikten yalıtılmış bir tezinin skolastik olduğu gerçeği, bütün teorilerin pratik, gerçek yaşam için ve onun üzerinden yaşam şansı bulması anlamına gelir. Skolastik bir görüş, ne teorik olarak ne de gerçek yaşamda, pratik denemelerinde kendisine yöneltilen eleştirileri, iddialarını geri almak için hiçbir zaman yeterli bulmayacaktır. “Sosyalist demokrasi” gibi, marksizmin bütün temel tezleri ile sorumlu, *tarihsel materyalizm kategorilerini altüst eden bir tez* söz konusu olduğunda ise, aslında baştan tezin ipliğini pazara çıkarmak mümkündür! Eğer, bu hesap tezinin alanında baştan görülemediği, gerici ideolojiler geriletilmemişse, bu aynı zamanda, sosyalistlerin teorik yetersizliklerinin bir sonucudur.

“Sosyalist demokrasi” tezinin etkilediği iyi niyetli unsurlara ulaşılammış, tez önemli ölçülerde benimsenmişse, bunun sınıf mücadelesine verdiği zararların önlenmesi acil bir görev olarak hâlâ önümüzde duruyor demektir. Bu nedenle, bir çokları için tezin denemesi sayılabilecek deneyim ve süreçlerin oluşturduğu

² “Cinsel taciz olayı” diyoruz çünkü, olup olmadığı bizim için muğlak olmasına karşın, bu suçlama ekseninde **koca** partinin bölündüğü somut bir gerçektir. “Cinsel taciz olayı” ifadesi, bu nedenle partideki bölünmeye neden olan tartışmanın bütünü için kullanılmaktadır. Somut bir kişinin yapıp ettikleri kastedilmemektedir.

de, belki de işçi sınıfının bazı bölümlerini olduğu gibi, ezilen diğer sınıf ve tabakaları da karşısına alarak iktidara olacaktır. Hatta işçi sınıfı, kapitalist üretim ilişkilerinin yaygınlığı bakımından nesnel olarak toplumun azınlığını da oluştursa, diğer ezilenlerin öncülüğünü kazanarak, toplumun çoğunluğunu tarafsızlaştırıp desteğini alarak, tek başına iktidara yerleşebilir. Eğer nesnel olarak toplumda çoğunluk konumu gerçekleşmişse, işçi sınıfının iktidarı ele alması, öznel süreçlerin (sübjektif faktörlerin) değerlendirilmesinin bir sonucu olacaktır. *Ama Lenin’in ne dediği de herkesin bilgisi dahilindedir.*

“...önce birakalım halkın çoğunluğu özel mülkiyetin var olduğu bir sırada, yani sermayenin egemenliğinin ve boyunduruğunun bulunduğu bir sırada, proletaryanın partisinden yana olduklarını gösterebilir ve ancak ondan sonra parti iktidarı ele geçirebilir ve geçirmelidir” (Lenin, *Burjuva Demokrasi ve Proletarya Diktatörlüğü* içinde, s. 246)

tezi savunular için *Proletarya İhtilali ve Dönek Kautsky* adlı çalışmasında şu yanıtı verir:

“Bundan dolayı biraz ciddi ve derin bir devrimde, sorunun yalnızca çoğunluk ile azınlık arasındaki ilişkiye bağlı olduğunu sanmak, olağanüstü bir alıklık göstermek; bayağı bir liberale yaraşır son derece bönce bir önyargı ile yetinmek; yığınları aldatmak, apaçık bir tarihsel gerçeği onlardan saklamak demektir. Her derin devrimde, sömürülenler üzerinde yıllar boyu büyük gerçek üstünlükler sürdüren sömürücülerin uzun, direngen, umutsuz bir direnç gösterdikleri yolundaki gerçeği. Sömürücüler –son, umutsuz bir savaşta, bir savaşlar dizisinde– üstünlüklerinden yararlanmaksızın, sömürülenler çoğunluğunun iradesine, iyilik taslayan alık Kautsky’nin tatlı imgeleme gücü dışında, hiçbir zaman boyun eğmeyeceklerdir.”

Buna karşın Mahir Sayın, hiçbir yerde işçi sınıfı tanımını yapmadan, ama her yerde işçi sınıfının toplumun azınlığı olarak iktidara *gelmemesini* tembihleyerek bir iktidar teorisi kurmaya çalışır. Bu kabul, işçi sınıfının kapitalizmin ürünü olarak toplumun çoğunluğunu oluşturduğu veya oluşturacağı gerçeği ile çelişmektedir.

“Sosyalist demokrasi” tezi, kapitalizmin toplumları temel sınıflar arasında bir kutuplaşmaya götürmediğinin savunusudur. Mahir Sayın’a göre yeryüzünde hiçbir toplum, işçi sınıfı ve sermayedarlar olarak iki temel sınıfa *bölünmemiştir*. “*İşte böylesine karmaşık bir gelişme süreci*” denilerek hangi süreçlerin kastedildiği anlaşılmasa da, açıkça, proletaryanın *Komünist Manifesto* dışında bir program arayışına girmesi tavsiye edilmektedir. Bu program “sosyalist demokrasi” programıdır.

Ekonomi politüğün eleştirisi olarak kendini kuran tarihi materyalizmin en temel düsturları böylece marksist tezinin çatı katından aşağıya boca edilir. Burada kar-

açısından ise, işçi sınıfı ister toplumun çoğunluğu olsun isterse azınlığı, sorun değişmez; işçi sınıfının bağımsız siyasal örgütlenmesinin oluşturulması ve komünist ideolojinin işçi sınıfı hareketine yol gösterir hale getirilmesinin önüne geçebilecek, daha acil hiçbir gündem olamaz. Demokrasi ve diğer sınıf ve tabakalarla ilişkisi, kuşkusuz ilk andan başlayarak işçi sınıfının gündeminde olan, komünist ideolojiye içkin bir konudur. İşçi sınıfı bütün ezme - ezilme ilişkilerine karşı olmalı, nerede bir haksızlık varsa onu kendi gündemi yapabilmelidir. Çünkü işçi sınıfının çıkarı bütün haksızlık ve ayrıcalıklara karşı çıkmaktan geçer. Bu nedenle de demokratik sorunlara sahip çıkıp taraf olmak, diğer sınıf ve tabakaların demokratik taleplerini desteklemek, işçi sınıfının demokratik eğitiminin ve onun iktidar mücadelesinin ayrılmaz bir parçasıdır. Bu düstur, işçi sınıfının bağımsız politik örgütlenmesi olarak komünist işçi partisinin oluşturulmasına tabi kılınmalı, her tür demokratik mücadele, işçi sınıfının iktidarı ve sınıfların ortadan kaldırılması ekseninde ele alınmalıdır. Bağımsız politik örgütlenmesini yaratmış, komünist ideolojisini geliştirmiş işçi sınıfı, iktidarı ele geçirebilmek ve kapitalist devleti yıkabilmek için, öncelikle bunu sağlayacak olan kendi sınıf birliğini kurmalı; komünist parti, işçi sınıfının öncülüğünü kazanarak sınıfın birliğini sağlamalı; işçi sınıfı hareketi komünist bir karakter kazanmalıdır.

İşçi sınıfının sosyalist devrim mücadelesinde devirip ezeceği hedefi burjuvazidir. Ara sınıf ve tabakaları ise tarafsızlaştırmaya ve yanına çekmeye çalışacaktır. Bu anlamda işçi sınıfının küçük-burjuvaziye karşı politikası burjuvaziye karşı politikasıyla aynı olmadığı gibi, iktidarında küçük-burjuvaziye uyguladığı baskı ve şiddetin de burjuvaziye uyguladığının aynısı olması gerekmez. Bunu daha çok belirleyecek olan, sınıf mücadelesinin devrim ve karşıdevrim saflarına bölündüğü koşullarda ara sınıfların alacakları konumdur.

İşçi sınıfı homojen bir yapıya sahip değildir ve tarihin hiçbir döneminde yekvücut olmamıştır. Her tür burjuva düşünce ile kuşatılmış, farklı toplumsal kesim ve tabakalarla iç içe geçmiş yapısı nedeniyle, küçük-burjuva ve burjuva ideolojilerin etkisine açıktır. Bu nedenledir ki M. Sayın'ın "sosyalist demokrasi" tezi bu kadar çok alıcı bulabilmektedir! Bu olumsuz etkiler ancak burjuvaziye karşı verilecek ideolojik ve politik hegemonya mücadelesinin üzerinden boşa çıkarılabilir. Kuşkusuz ki devrim ve iktidar için işçi sınıfının en son üyesinin komünist siyasi harekete katılımının hedeflendiği bir "birlik ve çoğunluk" durumu gözetelemeyecektir. Komünist işçi partisinin öncülüğünü yaptığı hareket, komünist sınıf hareketi, devrim ve iktidar için yeterli güç ve hazırlığa sahip olduğunu düşündüğün-

sorular ve biriktirdiği olumsuzluklar üzerinden bir tartışma, marksist teorinin kendi iç tutarlılığı ve teorinin dili dışında, somut bir ölçüt daha sağlayabilir. Bu bölünme hakkında, cinsel taciz suçlamasının bütün iticiliğine rağmen birkaç söz sarf etmek zorunda kalmamız, bu nedenle mazur görülmelidir.

TARTIŞILAN KONU NEYDİ?

Her şey, bir cinsel taciz suçlamasının oluşturduğu sis perdesinin ardında gelişmiş gözüküyor. Kuşkusuz cinsel taciz gibi bir konu fazlasıyla önemle ele alınmayı hak etmektedir. Cins ayrımcılığına karşı olmayı ilke durumuna yükseltmiş SDP içinde bu yöndeki şikayetler bilindiği gibi ilk değildi! Hatta öncesinde yaşanan *daha vahim* olayları ele alan parti kadın konferanslarında, *'yüz kızartıcı suçlardan insanlarımızı mahkum etmeyelim, bir komünist kolay yetişmiyor, bunları ibrahim etmeyelim... olayın yaşandığı ilde değil de başka bir ilde faaliyete devam etsin'* yollu önerge verebilen *etkili* kadınlara sahip bir partinin, ne durumda olduğu herkes için yeterince açık olmalıydı! Tartışmanın diğer tarafında yer alıp, bölünmenin başını çekecek bir başka *etkili* şahıs olan Mahir Sayın ise, *"yaşanan böylesi birkaç olay gözümü açtı"* dediğinde, gözünün nasıl açıldığına dair *açıklamasını* kabul etmemizi istemektedir! Gözünün neden önceden değil de şimdi bu olayda açıldığı ise, bu sis perdesinin arkasında gizemini korumaya devam etmektedir. Böylece, "sosyalist demokrasi" tezinin mimarı ve cinsel taciz suçlaması ekseninde bölünmenin baş aktörü, daha önce yaşanan böylesi olaylar karşısındaki sorumluluğundan bir hamlede sıyrılmayı başardığını düşünebilir. Üstelik, Mahir Sayın "daha önce neden sustun da benzer bir tavır göstermedin" diye kendisine soran herhangi bir kişi çıkmadığı için olsa gerek, içinden sorduğu bu soruyu, dışından yüksek sesle yanıtlama *erdemini* göstermektedir. Aynı konu üzerinde savunmacı taraf ise, *"Bir devrimci kolay yetişmiyor, bilinmelidir ki hiçbir yoldaşımızı sokaktan toplamadık. Kimsenin kimseyi gözden çıkartmaya hakkı yoktur."* şeklinde tavır belirleyebilmiştir.

Parti, bu vahim olaylar üzerine aylarca tartışıyor, ama yetkili disiplin kurulları ya da herhangi bir mahkeme *yapılmadan*, hep birlikte burjuva basınının manşetlerine düşülüyor. Kanımızca, bölünen tarafların her biri "sosyalist demokrasi" külliyatının önemli derslerinden *sayılan* cins ayrımcılığına karşı olmak, kadının ezilişliğine karşı çıkmaktan *çakmış* bulunuyor. İkmali hangi okulda verecekleri ise yeni bir konu olarak hemen tartışmaların eksenine yerleşiyor. Kimi 'çatı partisi'ni kimisi ise 'birlik partisi'ni hedefliyor. Bir taraf, cinsel taciz olayının bu kadar gündemde tutulmasının kendisinin, bir tür 'taciz' sayılabileceğini söylemesine rağmen

men, taciz suçlamasından *aklanmamış* kişinin kongreye gönderdiği tebrik mesajını, ayakta ve hezeyan halinde alkışlamaktan imtina etmiyor. Bu manzara ile karşı karşıya kalan bazı ‘duyarlı’ üyeler, istifa yolunu tutuyor.

Bir taraf, işin içine “reel sosyalizm” eleştirisini dahil etmeden, sadece cinsel taciz konusunda takınılan tutumlar nedeniyle partiden ayrılıyorsa, kimseye bir şey izah etmelerine gerek kalmayacağı gibi, kimsenin de kendilerine diyecek bir sözü olamazdı! Taciz karşısında feministlerin desteğini almış olan ve partiden ayrılan bu grup, sosyalizm tarihinin biriktirdiği ve yeterince karmaşık hale *getirilmiş* bütün teorik ve politik sorunların, bu cinsel taciz vakasında cisimleştiğini ileri sürerek kadar izanını kaybediyor ve aslında mal bulmuş mağribi gibi cinsel taciz suçlamasını kendi iddiaları açısından sömürüyor! Bu durumda olayın bir cinsel taciz vakası olmanın ötesine uzandığı ve böyle bir suçlamanın gölgelememesi gereken olguların ortaya serilmesi gerektiği ortadadır. Bu olayda, cinsel taciz suçlaması yapılan kişiyi yargılatmamak, olayı örtbas etmeye çalışmakla suçlanan SDP’li grubun tahayyül dünyasında, bazı konuların cins sorunundan önce geldiği, hiyerarşik bir düzende kadının yine altta kaldığı da böylece ortaya çıkmıştır!

GERÇEKLEŞMEYEN BİRLİK VE EYLEM BİRLİĞİ

Bu ayrışma daha önce yaşanan ayrışmalarla bazı benzerlikler gösteriyor. Kuşkusuz benzerlik sadece biçimsel değil. İlk olarak vurgulanması gereken nokta, daha önce ÖDP içinde yaşadıkları iç ayrışmanın, kırılmanın bu sefer de aynı fay hattından gerçekleşmiş olmasıdır. Daha önceki ayrışmanın taraflarını oluşturan belli başlı kişiler, bu bölünmede de farklı tarafları oluşturuyorlar. Anımsanacaktır ki, o zamanki ayrışmadan sonra *Kurtuluşçular* içinden bazı sesler çıkmış, kısmen de olsa “sosyalist demokrasinin” sorgulanmasını istemiş ama buna girişilememişti. Bu kez de aslında tartışma, kavrama sahip çıkılmakla birlikte, içinin doldurulmasında yaşanan farklılaşmayla birlikte sürmektedir. SDP’de kalan taraf, “sosyalist demokrasi” *kavrayışındaki farklılıkların*, eylem birliğini mümkün kılmadığını, çalışanlarla çalışmayanların, bütün vaktini ve enerjisini partiye verenlerle veremeyenlerin ayrımını engellediğini, üstünü örttüğünü, “...*Bir türlü değişmeyen ve her türlü devrimci değişime, dönüşüme direnen İstanbul dukağımı konuşmak...*” istedikleri için bütün bunların gerçekleştiğini ileri sürmektedir. Kuşkusuz bu iddialar, içinden geldikleri ÖDP’nin tüzük maddesi olan “tembellik hakkı”nın gevşekliğinden sıyrıldıklarının ve eylem birliğinin ne anlama geldiğini düşünmeye başladıklarının kanıtı olduğu ölçüde, kendilerini *tebrik etmek* gerekiyor!

araştırma ya da veriyle desteklenmiş değildir. Kuşkusuz ki M. Sayın gibi bir figür ileri sürdüğüne göre, böyle bir kanıt da gerek duyulmaması gerekir! Bu sağlam dayanak işçi sınıfının çoğunluk iktidarı olarak gerçekleştirebileceği sosyalizm ve sınıfsız toplumun, kendi imkanlarını da ancak bu çoğunluk olma halinden almasından kaynaklıdır. Ama nasıl bir çoğunluk sağlanacağı konusunda Marx ile M. Sayın dünyada birbirine hiç benzemeyen iki şeyi temsil ederler. Marx, işçi sınıfının toplumun çoğunluğu olduğu ve olacağı saptamasını, kapitalizmin yasalarını inceleyerek ortaya koyar. M. Sayın ise işçi sınıfının artık toplumun çoğunluğu olamayacağını, herhangi bir yasa ortaya koymadan, ya da ortaya koyulmuş hiçbir yasağı eleştirmeden ileri sürer.

Kuşkusuz ki sosyalizm çoğunluk iktidarıdır. Marksizmin en temel eserleri, sosyalizmin azınlık iktidarı ile kurulabileceğini *söyler*. Ama Mahir Sayın gibi, iktidarı ele geçirmek için çoğunluk olmayı, olmadık kayıtlara da bağlamazlar. İşçi sınıfı kapitalizmin işleyiş yasaları üzerinden artık *ilelebet çoğunluk olamayacağına göre, başkaları ile birlikte iktidar olmalıdır!* Başkaları ile birlikte iktidar olduğunda ise, diktatörlüğünü, iktidar olduğu bu müttefikleriyle paylaşmalı ve onların rızası olmadan üzerlerinde bir tasarrufta bulunmamalıdır! Bu durumda iktidara gelmiş işçi sınıfının çoğunluk olup olamayacağı yine tartışmalı kalmaktadır; çoğunluk, işçi sınıfı ile birlikte diğer iktidar ortaklarında, en iyisinden ezilenler ittifakındadır. Sosyalizm, kapitalizmin yasalarının dayattığı tarihsel ve zorunlu bir çözüm olmanın dışında, gönüllülük temelinde gelişen bir adalet ve dayanışma sistemi olarak tasarlanmaya başlanmıştır!

Marx’ın ekonomi politik eleştirisinden bu yana iyi bilindiği gibi, kapitalist üretim ilişkileri yaygınlaştığı (ve bu ölçüde geliştiği) ölçüde işçi sınıfı toplumun çoğunluğu haline gelir. Kapitalizmin işleyiş yasaları toplumu bir tarafta sömürücü azınlık, diğer tarafta ise sömürülen çoğunluk olarak ikiye ayırır. Manifesto, toplumun iki temel sınıfa bölündüğünü söyler. Tabii ki temel sınıflar dışında ara sınıflar ve tabakalar varlıklarını sürdürürler. Ama bunların varlıkları, temel sınıfların ilişkilerine bağlıdır ve sürekli değişen temel sınıf ilişkileriyle birlikte değişim ve dönüşüm gösterirler. Kapitalist krizler ve mülksüzleşme süreçleri en çok bu ara sınıfları, küçük-burjuva unsurları etkiler. Bu değişim içinde işçi sınıfının ve mülksüzlerin safları sürekli genişler.

Bugün, kapitalist üretim başat hale geldiği, kapitalist üretim ilişkilerini yaygınlaştırdığı, meta ekonomisini genelleştirdiği ölçüde, sömürülen işçi sınıfı, neredeyse dünyanın her yerinde toplumun çoğunluğu haline gelmiştir. Tartışılan konu

“özgürlükçü sosyalizm” gibi ilk bakışta kulağa hoş gelen, ama üstü biraz kazınca, altından kapkara bir marksizme saldırı ve karalama çıkan bu tezlerin, gerçek içeriğini görmek pek zor olmasa gerek, Zira bu tezlerin doğru tercümesi, marksist sosyalizmin özgürlükçü-demokratik olmadığı ve dolayısıyla da bunun yerine, ‘özgürlükçü ve demokratik sosyalizm’ ikame veya icat etmektir.

Genel olarak demokrasinin kutsanıp özel olarak da proletarya demokrasisinin adeta burjuva demokrasisinin bir türevi olarak çarpıtılması, hem sosyalizmi zorunlu bir toplumsal aşama olmaktan koparıp istek, arzu meselesi düzeyine indirger hem de bu demokrasinin gelişerek ilerlemesiyle sosyalizme ulaşabileceği inancının yolunu açar. O zaman artık, sosyalizm için işçi sınıfına, onusuz olmazsa olmaz özel yeri vermenin de gereği kalmaz. Zira bu anlayışla, sosyalizm demokrasidir, demokrasi de çoğunluk iktidarı olacağı için, mesele, halkın çoğunluğunu sosyalizme kazanmaktan ibarettir. İşçi sınıfının buradaki yeri, halk bileşenlerinin, başka bir deyimle emekçilerin bir parçası olarak iktidara katılmaktan ibarettir.

Mahir Sayın’ın sözcülüğünü yaptığı “sosyalist demokrasi” tezi, sonuçta, sınıflar üstü bir demokrasi anlayışıdır. İçinde geçen proletarya, sınıf, devrim, iktidar laflarının referans noktası, işçi sınıfının iktidarı ve diktatörlüğü *değildir*. “Sosyalist demokrasi” tezi, işçi sınıfının iktidarını da çoğunluk olması koşuluna bağlamaktadır. Böylece sırtını marksizmin çok sağlam bir argümanına yasladığını ileri sürer! Buna göre **Komünist Manifesto**’nun öngörüsü gerçekleşmemiştir ve bu nedenle işçi sınıfı toplumun çoğunluğu olamaz. “Emperyalizm çağı ve sömürgecilik” *her ne hikmetse*, toplumların ücretli emek ve sermaye şeklinde iki temel sınıfa bölünmesini engellemiştir⁹. Mahir Sayın’ın burada sırtını yasladığı duvarın sağlamlığı çok tartışmalı olduğu gibi, aslında önsel olarak kabul ettiği bir düşünceye dayanır. Bu bir ‘inanç’ olduğu için düşünce diyoruz, çünkü herhangi bir somut

⁹ “Marks’tan başlayan devrimin kesintisizliği sorunu burjuva devrimlerinin bütün dünyada gerçekleşmemiş olması ve giderek emperyalizm çağıyla birlikte sömürge sisteminin devam edişine bağlı bir durumdur. Gerek Marks ve gerekse Lenin’de açıkça görülebilecek olan toplumda varolan tüm devrimci potansiyelleri proleter devriminin gelişim çizgisi üzerine oturtabilmektir. Proletaryanın, kendi başına toplumun en büyük çoğunluğunu oluşturduğu, burjuvazinin çok küçük bir azınlığı oluşturduğu ve diğer sınıfların da artık ancak sayısal açıdan da bir kalıntı özelliği taşıdığı toplumlarda, kendi amaçlarını gerçekleştirmek açısından toplumda başka herhangi bir toplumsal dinamik aramasının nedeni yoktur. *Ancak tarihsel gelişme ne dünyanın bütününde kapitalizmin böyle bir gelişme izleyip toplumu böylesine bir kutuplaşmaya götürmesine neden olmuştur, ne de bu zamanda olabilir şansına sahibolabilmiştir.*” (abc) (Yeni Öncü 20, Ocak 1990, s. 44)

ÖDP saflarındayken *Kurtuluşçuların* önce kendi aralarında yaşadıkları bölünme, daha sonradan partiden ayrılma/atılma şeklinde içinde buldukları bütüne şamil olmuş, *Kurtuluşçularla* birlikte bazı gruplar, kimi aydınlar ve bağımsızlar partiden ayrılmıştı. Bu seferki ayrışmada ise, görünürde yollarını birlikte ayırdıkları bir bütün bulunmamaktadır! Birlikte geride bıraktıkları bir parti yok ama, bir parçasını parti olarak (SDP) geride bırakan, diğer parçasının ise yeni bir partileşme serüveni için yola koyulduğu bir manzara ile karşı karşıyayız. Bu anlamda geçmişte yaşadıklarını bir kez daha yaşıyorlar. Demek ki böylesi olaylar yaşamak için illa da Devrimci Yol geleneğine bulaşmaya gerek yokmuş!

Avrupa Birliği ve Kürt Sorunu üzerinden içinde buldukları ÖDP’den ayrılan *Kurtuluşçular*, ayrılmaya yetecek kadar teorik malzemeyi üretebilmişler ve kimilerinin aklı geride kalsa da ÖDP’den ayrılmışlardı. Bu sefer *Kurtuluşçular* bir süredir (hâlâ partiden ayrılmayan küçük grupları saymazsak) bağımsızlarla birlikte baş başa kaldıkları SDP’de, azınlık ve çoğunluk grupları olarak ikiye ayrıldılar. Buna karşın kimin, neye göre azınlık kiminse neye göre çoğunluk olduğunu ayırt etmek pek mümkün olamadı! Parti belirsiz, amorf bir biçimsizlik içinde kendi ek-seninde dönmekteydi. SPD’de çoğunluk olanlar, *Kurtuluş grubunda* azınlık kalmışlardı! *Kurtuluş grubunun* azınlığı ve partinin çoğunluğu, şimdiki *Devrim Yolunda Kurtuluş* (DYK) grubu ise aslında *Kurtuluş grubunun* platformlarında da çoğunluk olduklarını ama yıpratıcı bir tartışmaya engel olmak, “sosyalist demokrasi”ye zarar vermemek adına platformdan çekildiklerini ileri sürüyorlardı. Bu durumda, hukuken platformdan çekildiklerine göre, *Kurtuluş grubuyla* resmi bir bağlarının kalmamış olması gerekirdi! Ama öyle olmuyor ve önceki aksi yönde beyanlarına karşın, bir müddet sonra *akıllanıyorlar* ve en az ‘resmi *Kurtuluş* çoğunluğu’ kadar onlar da bu isim üzerinde telif hakkı talep ediyorlar!

Böylece, hareket geleneğinin baskın öge olması nedeniyle daha önceleri partileşemediği, partileşmeyi abartarak belirsiz bir sürece bıraktığı iddia edilen Kurtuluş kökenli bazı oluşumların, bu eleştirilerin aksine, birkaç yılda bir parti kuracak kadar *gelişebildiğini*, hatta her bir parçasının ayrı yönlerde partiler kurup bozabildiğini görebiliyoruz! Bu durumda da bize ‘kırk bir kere maşallah!’ demek düşüyor.

SDP’den ayrılan *Kurtuluş* ‘çoğunluğu’, tıpkı ÖDP için olduğu gibi geride bıraktığı SDP için de, bir seri teorik ayrım ileri sürüyor. Üstelik, ÖDP’den ayrılmayı her şeye karşın yanlış bulup bu yönde beyanlar üreten Mahir Sayın, bu sefer hiç de öyle yapmıyor ve en resmi ve reel cinsinden sosyalizme nasıl bulaşık olduğunu ağlaya ağlaya anlatıp, ayrılmakta ne kadar geç kaldıklarını haklı çıkarmaya

çalışıyor. Cinsel taciz suçlaması karşısında suçlanan tarafın gösterdiği refleks, bu gruba yönelik ilgili ilgisiz bütün suçlamaları boca etmeye nasıl zemin hazırlamışsa, işin içinde eski TKP'lilerden Veysi Sarısözen'in olması da, aynı mantıkla reel sosyalizmin hastalıkları suçlamasının nesnel dayanağı yapılmaya çalışılıyor. Veysi Sarısözen'in, bu tartışma başlar başlamaz, gelişecek olumsuz olayları tahmin edip kenara çekilme 'olgunluğu'nu³ göstermesi bir yana, sanki *Kurtuluş grubuna* V. Sarısözen'i, M. Sayın kendisi çağırılmıyış gibi, hiç çekinmeden "zaten" diye başlayan cümleler kurabiliyor.⁴ Ama bunlar ayrılığın esas gerekçesi olarak öne çıkarılmıyor; ayrılık gerekçesi olarak ilk elde öne çıkarılan mesele cinsel taciz ve bu ekseninde öne çıkan tutumlar. Cinsel taciz karşısında takınılan tutumlar, öylesine deşifre ediliyor ve öylesine okunuyor ki, zaten bir taraf 'reel sosyalizmin bütün pislikleriyle malul' sayıldığından, bir arada durulamayacak kadar farklı tercihlere sahip oluyorlar. Gemiler yakılıyor...

Bir grup nasıl karar alır? Partide gruplar olur mu? Olursa grupların çizgisi nereden geçer? Eylem birliği grupları bağlar da partiyi bağlamaz mı? Eylem birliği ve grup nerde başlar nerde biter? Leninizm'in çözümlenip geride bıraktığı bütün bu sorular, tarih hiç yaşanmamış gibi açık hesap çalıştırılıp, tekrar gündemleştiriliyor. Akıllarda bir tek, DYK grubunun dile getirdiği, "partinin eylem birliğini sağlayamıyorduk" serzenişisi kalıyor.

"Sosyalist demokrasi"nin temeli, her tür fikre örgütlenme özgürlüğü olarak ilan edildiğine göre, mantıken, bir fikir etrafında bir araya gelen herkes bir grup oluşturabilir. Burada söz konusu olan örgütlenme özgürlüğü olduğuna göre, iç içe geçmiş ama birbirini bağlamayan gruplardan, (hiziplerden), neyin nerede başlayıp bittiğinin belli olmadığı eylem birliklerinden oluşan bir sosyalist demokrasi külliyatına yönelik eleştiri sığ ve yüzeysel kalıyor. 'Eylem birliğini bozdunuz' eleştirisi ise bu yüzden bir türlü ispatlanamıyor.

³ Aynı olgunluğu, bir adım sonra M. Sayın ve arkadaşları göstermek zorunda kalacaklardır. Her şey sırayla!

⁴ Bugünlerde yaşadıkları ayrımda DYK grubu "Teori ve Pratik" orijinli olmakla, Veysi Sarısözen de eski TKP'li olmakla suçlanmaktadır. Ayrılık noktasına kadar gelen eski tartışmalarda da, karşı taraflar, *Kurtuluş* kökenli olmamakla, falanca tarihte çizgiye katılmış olup da bir türlü *Kurtuluş'u* kabul etmemekle, hep hizip olup Kurtuluş içinde 'haince' gizlenmekle suçlanmışlardır. "Sosyalist demokrasi"nin bütün bunlardan çıkacak anlamı da, örgütlenme özgürlüğünün, M. Sayın'a ve birlikte olduklarına karşı çıkmamak çizgisi ile sınırlı olmasıdır!

halükarda çok parti kurulmasını, sosyalist demokrasi için bunu olmazsa olmaz koşul olarak görüyorlar. Eğer ayrı parti kuracak kadar farklı fikir ayrılığı yoksa, demokrasi aşkına saksıda parti yetiştirmek şart oluyor. Peki, parti içinde "sosyalist demokrasi" nasıl olacak? Tabii ki örgütler toplamından oluşmuş, parti içinde partiküllerin varlığıyla, çoğulculuk sağlanarak. Yani savunulan 'demokrasi'nin olmazsa olmazları: partide çoğulculuk; yani çok çeşitli görüş ve anlayışların hiziplerinin koalisyonu; kararlara katılımın gönüllülüğü ve sosyalizme karşı olmadığını beyan eden herkesin ortak partisi. Devlet ve toplum yönetiminde çok partililik. Çok partililik olmadan ne "demokrasi olabilir, ne de bilim gelişebilir"!

Halbuki, marksizm açısından, proletarya demokrasisi açısından ilkesel sorun, partilerin çokluğu ya da teklifi değil, proletarya devletinin sınıfları ortadan kaldırarak kendisini de yok etmeye girişen eylemidir. Bu anlamda, toplum ve devlet yönetiminin diğer bütün sorunları gibi, partilerin yasaklanıp yasaklanmayacağını da kararlaştıracak olan, yasama, yürütme, yargının ayrılığına, çok partililiğe, dört-beş yılda bir coğrafi düzeyde yapılan seçimlere dayanan burjuva demokrasisinin aksine, yasama, yürütme, yargıyı birleştiren, işyerlerinden başlayarak merkezleşen ve seçilenlerin her zaman geri çağırılıp değiştirilerek yenilenebilmesine dayanan proletaryanın iktidar organlarıdır.

Mahir Sayın'ın demokrasi - sosyalizm ilişkisine ait belirlemesinin kaynağını aldığı akımlar tahmin edilemez değilse de, bu savunulanların marksizme ait olmadığını bilebilmek için, aslında belge aramaya da gerek yok. Sosyalizmi demokrasiye indirgeyen görüşler, Marx'ın "Hakiki Sosyalistler" dediklerinin, sonraları 'Avrupa Komünistleri'nin ve 'radikal demokrasi' savunucularının, kısacası pek çok kesimin bazı farklarla savunduğu aydın sosyalizminin tezleridir. Bunlar Sovyet sisteminin çöküşünün esas nedeni olan, işçi sınıfının devletin ve toplumun yönetiminden uzaklaşmasını dile getirmeyip bütün sorunu fetişize ettikleri bir biçimsel demokrasi sorununa indirgerler. Bu görüşler, Kuruçeşme'den BSP ve ÖDP'ye oradan da SDP'ye uzanan *Kurtuluşçular* tarafından bazı biçimsel farklılıklar dışında, toptan savunuluyordu. Bu biçimde savunulan örgüt, parti ve birlik anlayışının marksist-leninist zeminde gösterilmeye çalışılması ise, işçi sınıfı kömünizmine yapılacak en büyük kötülüktür.

Bu tezlere bütünlüğüyle cepheden karşı çıkmadan, hele hele bu kapanın içine düşerek, bunların savunucularıyla kişisel, yer yer belden aşağı vurarak, yüzeysel, çok tali sonuçlar üstüne polemiklere girmek bilerek veya bilmeyerek, tezlerin sahiplerine destek olmaktan başka bir sonuç vermez. "Demokratik-sosyalizm",

‘demokratik ittifak partisi’dir. Bu nedenle de “sosyalist demokrasi” tezini hem sahiplenmek hem de kendilerine göre yontmak zorunda kalıyorlar. İşte bu nedenle, yeni girdikleri macerada, eğer Kürt hareketinin etkisinden çıkabilirlerse, bu ancak üzerlerindeki küçük-burjuva liberal akımların etkisinin artması oranında gerçekleşebilecektir. Bu nedenle, şimdi yollarını ayırdıkları eski yol arkadaşlarıyla, ileride bir kavşakta buluşma ihtimalleri de göz ardı edilemez.

BİR KEZ DAHA “SOSYALİST DEMOKRASİ” ÜZERİNE⁸

Mahir Sayın’ın Aybar’dan çeyrek yüzyıl sonra Türkiye’ye yeniden getirdiği “sosyalist demokrasi”, Türkiye solunun 12 Eylül yenilgisi ile reel sosyalizmin krizine cevap arayışının ürünüydü. Bulunan cevap, reel sosyalizmin yıkılışını demokrasi olmamasına, 12 Eylül yenilgisini ise birlik olmamasına bağlıyordu.

Mahir Sayın’ın bu çıkışı, yalnız Kurtuluş hareketinin teorik, ideolojik, siyasi ve örgütsel tasfiyesiyle kalmadı, hem reel sosyalizmin yıkılmasının hem Türkiye’deki yenilginin gerçek nedenlerini çarpıtıp gizledi. Kuruçeşme’den günümüze kadar demokrasicilik, birlikçilik oyunlarıyla arabayı sallama macerası, belirleyici olarak, Mahir Sayın’ın çoğulculuk adı altında ilkesiz birlikleri ve sınıflar dışı demokrasiyi savunan bu marksist olmayan çıkışının eseridir.

M. Sayın’ın savunduğu demokrasinin, marksizmin demokrasi anlayışı ile örtüştüğünü söylemek mümkün değildir. Zira O, Gorbacov’a akıl verirken, çok partililiğe geçilirse işlerin düzeleceğini, sosyalizmin kurtarılacağını söyleyip çok partililiğin ve demokrasinin nimetlerini sayıp döktükten sonra, çok partililik olmadan, demokrasi olamayacağını savunuyordu. Uzun sözün kısası sosyalizmi demokrasiciliğe, demokrasiyi çok partililiğe indirgiyordu.

Marksizm açısından soruna yaklaşıldığında genel olarak çok partililiğin yasaklanmasına, tek partililiğin ilkeleştirilmesine karşı çıkmak gerekir. Ancak, Mahir Sayın’ın ve onun ödünç aldığı zümrelerin demokrasi oyununun bununla pek bir alakası yok. Zira onlar yasadışıya karşı çıkmakla kalmıyor, demokrasi için her

‘ÇATI PARTİSİ’ Mİ, ‘SOSYALİST BİRLİK PARTİSİ’ Mİ?

Bugünlerde Türkiye’nin gündemini meşgul eden konu sözü geçen cinsel taciz meselesi değil, türban meselesi. Türban bir çok kişiye göre bir seri konunun üzerine büyük bir başarıyla örtüyor. Demokrasi başlığından özgürlüklere, en temel konular türban meselesi ekseninde ele alınmaya kalkışılınca, her şey şekilsizleşiyor ve bu nedenle de çarpıtılıyor. Bu sayede, en temel konuların, demokratik taleplerin konuşulması ve tartışılması, bu ekseninde sınıfsal tutumların şekillenmesi engelleniyor. Türban söz konusu olunca, radikalinden ılımlısına dini ideolojiler ile baskıcı, yasakçı ve ayrımcı Kemalist laikliğin arasında gidip gelen ve kıyakçılık yaparak İslamcıların daha ileri, radikal konulara gitmelerini engellemeye çalışan liberal⁵ tutumlar dışında, her hangi bir ses duyabilmek mümkün değil. SDP’deki *Kurtuluşçuların* içinde tartışılan taciz olayı için *de* benzer bir tanım yapılabilir. Burada takınılan her tutum için cinsel tacizin neyi örttüğü, neyi gizleyip sakladığı, ortaya koyulabilmiş değil. Herkes kuşkusuz ki cinsel taciz olayı üzerinden ama onunla sınırlı *kalamayan* ve üstelik bu taciz olayının nezdinde temsil edildiğini söylediği *karşısındaki yanlış sosyalizm* ya da **demokrasi** anlayışları ile polemik yapıyor. Karşısına atfettiği suçlamalar, tam da bu nedenle yel değirmenlerine saldıranın ötesine geçemiyor.

Bu saptama, suçlamaya maruz kalan kişiyi *her şeye karşın savunan* DYK tarafı için de geçerli. SDP’de kalan bu grubun tutumu biraz da, kendi üyelerini bir türlü yargılatmayan genelkurmayın tavrına benziyor. Çünkü taciz suçlaması, örgüt içi iktidar mücadelesi doğrultusunda kendilerine yöneltilen hasmane bir hamle olarak algılanmış, bunun karşısında tek bir mevzi bile kaybetmemek, örgütü ve örgütlülüğü savunmak adına **iktidar batağına** saplanıp kalmış durumdadır. Bu nedenle, *ilk olarak*, “sosyalist demokrasi” kavramının içinde kalarak bu kavramın sonuçları karşısında mücadele etmeye kalkmaları, *ikinci olarak* da, nesnel olarak ‘cinsel taciz’ savunucusu bir pozisyondan kurtulmadan, politik ve teorik tutum-

⁸ Mahir Sayın’ın imzasını taşıyan “sosyalist demokrasi” tezinin eleştirisi, ilk sayılarından itibaren *Kurtuluş Sosyalist Dergi*’nin çeşitli yazılarında yer aldı. (“Hangi Birlik?”, *Kurtuluş Sosyalist Dergi* 1, Kasım 2001; “Proletarya İhtilali, Dönek Kautsky ve Bizim ‘Plehanov’”, *Kurtuluş Sosyalist Dergi* 2, Şubat 2002; “Bir Yaşlılık Hastalığı”, *Kurtuluş Sosyalist Dergi* 5, Kasım 2002) Burada bir kez daha kısaca belirgin noktalarına değinilecek.

⁵ Türkiye’deki liberal yazarlar, önemli oranda bir basın üyesi kitlesi, ucuz demokratlar, yasakları kaldırmak yoluyla ‘kökten dinci’ basıncın artmasını engellemek, ya da sadece bunların ellerindeki kozları, gerekçeleri geri almak amacıyla hak, hukuk ve özgürlük edebiyatı yapıyor değiller! Ceberut, militarist devlet aygıtının Türkiye’de demokrasinin en önemli engelini oluşturduğunu düşünüyorlar ve bu yapıyı devletten söküp atmak istiyorlar. Eğer, bu liberal koronun, cumhuriyet mitinglerine atfettiği “bindirilmiş kütalar” deyimini kendilerine uyarlarsak, siyasi islamdan devşirmek istedikleri ‘ödünç demokrasi kütaları’ ile bu ceberut devletin üstüne gitmek istedikleri teşpitini yapmak yanlış olmaz. Bu nedenle liberal kesimlerin tavırları kuşkusuz ki sadece basit bir kıyakçılık olarak değerlendirilemez.

larını mantiki sonuçlarına vardırılmaları, nafile bir çaba olarak duruyor.

Sonuç olarak SDP içindeki *Kurtuluş grubu* ikiye bölünmüş durumdadır. Basından öğrendiğimiz kadarıyla SDP'den ayrılanlar daha sonra Ankara'da bir "*Türkiye Toplantısı*" düzenliyorlar. "Türkiye Koordinasyonu" seçtikleri toplantıda "*Sosyalist hareketin bütünü örgütsel, teorik ve sınıfsal düzeyde bir yeniden yapılanma ihtiyacı*" içinde saptaması üzerinden adımlar atmaya başlıyorlar. Ayrılanların 'sosyalistlerin birliği' hedefli partiyi, *çatı* lafını öne çıkartmayıp bu sefer *meclis* diye anmaları, tek yenilik olarak göze çarpıyor. Beyanları şöyle:

"Solun diğer kesimleriyle sorunların ve çözümlerinin ortaklaştırılması tartışmalarının örgütlenmesi, ortaklık taşıdıklarımızla sınıf hareketi ve sosyalist hareketin yeniden yapılanmasına yönelik olarak varolan yerel yapılanmalarımızın temsili ve merkezileşmesi amacıyla bir meclis kurmayı kararlaştırdığımızı ilan ediyor ve aynı kaygıları taşıyan herkesi eşit özneler olarak buna katılmaya davet ediyoruz."

Hiç de yabancı olmadığı bu söylemin, temciti pilavı gibi bir kez daha ileri sürülmesi, bunca olaydan sonra, takdire şayandır! Kısacası, 'benim oğlum bina okur, döner döner yine okur'.

SDP'de kalanlar ise, 'çatı partisi' hedefine yönelik olarak girişimlerine devam ediyorlar. Tartışmanın bütün karmaşası içinde öne çıkartılabilecek bir ayrım noktası olarak partiden ayrılanların sosyalistlerin birliğinden *sonra* bir 'çatı partisi'ni mümkün gördükleri, kalanların ise sosyalistlerin birliği hedefini, 'çatı partisi' içinde *geçerken* çözmeyi düşündükleri, saptanabilir. Kuşkusuz eşyayı adıyla anınca işlevi de kendiliğinden belirginlik kazansaydı, bizim burada çok rahatlıkla kullandığımız 'çatı partisi' ya da 'sosyalistlerin birliği partisi' gibi kavramların böylesi bölünmelere yol açamaması gerekirdi! Belli ki, bir dönem üzerinde anlaşmış gözüktükleri bu kavramlar, siyasal faaliyet içinde ayrımlara ve anlaşmazlıklara yol açabilmektedir. Baştan beri bu kavramlar üzerinde anlaşmışları için birlikte parti kuranların, aslında bu kavramlar ve ifade ettikleri politikalar üzerinde anlaşamadıkları için yıllar sonra yollarını böylesi bir şekilde ayırmaları oldukça vahim bir durum teşkil etmektedir.

Nasıl ki ÖDP ayrışmasında Kürt meselesi önemli bir yer işgal ettiyse, bu ayrışmada da bakış açısına göre Kürt meselesinin öne çıkartılabileceğini söyleyebiliriz. SDP'de kalan taraf satır aralarında bu görüşümüzü haklı çıkaracak imalarda bulunmaktadır! Her ne kadar daha önce parti içinde, Barzani ve Güney devleti ile ilişkiler konusunda bir tartışma yaşanmış olsa da, *Kurtuluşçular* arasında böylesi bir tartışmanın Kürtlere yönelik yeni bir şiddet dalgasının yükseltildiği ve Güne-

"Sosyalist demokrasi" tezine yönelik eleştirilerimizin ise, bu komünist olmayan politik tarzın gölgesinde kalmaması gerekir. Eğer M. Sayın, bu tartışmayı bir cinsel taciz meselesi arkasına saklanarak, oradan mevzilenerek sürdürmüş olmasaydı, o 'çok demokratik ve her derde deva', 'su sızdırmaz' "sosyalist demokrasi" tezinin kaçınılmaz olarak iflasını ilan etmek zorunda kalacaktı. Bu durumda kişisel sürtüşmelerle gölgelenmemiş bir "sosyalist demokrasi" tezi uygulaması ise, kofluğunu, gerçek yaşamda hiçbir karşılığının olamayacağını neredeyse kendiliğinden herkesin gözlerinin önüne serecekti. Bu anlamda, M. Sayın, bu cinsel taciz olayı üzerinden, "sosyalist demokrasi" tezinin iflasını 'hileli' bir hale getirmiş, olabildiği kadar gözlerden saklamış olmaktadır.

Fakat kendisine haksızlık da edilmemelidir! O herkesi kandırarak, elindeki tapon malı satıyor da değildir. "Sosyalist demokrasi tezi"nin bu kadar çok kabul görebilmiş olmasının, M. Sayın'ın kişisel meziyetlerinin yanında ve ondan da daha önemli bir gerekçesi olarak, aslında bu tezin hayli alıcısının bulunması, ihtiyaç duyan kesim ve tabakaların, bu teze dört elle sarılmış olması başta gelmektedir. Bu nedenle, bundan sonra da "sosyalist demokrasi" tezi ile ve bu tezin etki alanına bilerek ya da bilmeyerek giren kesim ve politik yapılarla karşı karşıya kalınacağını öngörmek gerekir.

Bütün bunlara dayanarak tekrar vurgulamak gerekir ki, M. Sayın ve yandaşlarının tavrı "sosyalist demokrasi" külliyatı ile ortalığı kirletenlerin 'arsızlığından' başka bir şey değildir. Asıl sorun, teorilerinin iflasıdır. Kimse bu noktada dar deneycilik suçlaması ile, teorinin pratiğin terazisinde ölçülemeyeceği sözleri ile kendini avutmasın! Buradaki yaklaşım açısından "sosyalist demokrasi" anlayışı öncelikle teorik düzeyde çürütülmüş, diğer boyutlarının yanısıra, 'çoğulculuk' diye mucizevi bir 'birlik ilacı' bulunmadığı da anlatılmıştır. Şimdi, "sosyalist demokrasi" savunucularının yeniden birbirlerinden ayrılmalarıyla bu saptama bir kere de pratikte kanıtlanmıştır.

SDP'de kalanların ise, şimdilik, "sosyalist demokrasi" teorisi ve pratiği ile ilişkileneceklerinden çıkartabilecekleri herhangi bir ders bulunmuyor. Eylem birliğinin tesis edilememesinin gerekçesi olarak, birilerinin tembel, ayrıcalıklı ve liberal tavırlar içinde oldukları dışında "sosyalist demokrasi"ye yönelttikleri bir eleştirileri bulunmuyor! Daha köklü bir sorgulamaya da ihtiyaç duymuyorlar. İçine girdikleri grupçu kenetlenme ve yeni yönelimleri açısından böyle bir ihtimal gitikçe daha da zayıflamaktadır. Çünkü onlar için artık temel sorun, sosyalistlerin 'sosyalist demokrasi ekseninde' oluşturacakları bir parti değildir; hedefleri bir

Her kritik ayrışma, politik tutumlarda farklılaşma, ayrışan tarafların, söylem düzeyinden pratiğe taşınmaya ve var edilmeye çalışılan ‘politik öznenin’ ve bu öznenin kitlesinin üzerinde tasarrufta bulunma mücadelesini gündeme getirir. Politikaların kişiler tarafından ifade edilmesi, bu mücadelelerin kişisel kazanması eğilimini doğurur. Demokrasi eğitimleri, politik nitelikleri açısından *tartışmalı* kişilerin devreye girmesi ise, bu kişiselleşmeyi politik sorunların önüne geçirecek düzeye taşır. Bu durumda, tartışılan ve gündemde olan politik farklılaşmalar gölgede kalır. Politikalar, kişiler üzerinden savunulup tartışıldığı sürece de, gerçek sonuçları ve ağırlıkları ile bağlantı kurmak zorlaşır.

SDP içindeki son bölünmeye varan süreçte de çatışmalar, ‘cinsel taciz’ suçlarından ‘muhabirlik’, ‘komploculuk’ tartışmalarına kadar gözü dönmüşçesine fevranlarla kişiselleşti. Farklılaşmalar üzerinden gelişen taraflaşmalarda başvuru karalamalar, aşağılamalar, burjuva politikacılığının komplocu anlayışlarını sergiledi. Ölçünün kaçtığı kavga ortamında sorumsuz davranışlar, burjuva basının genel olarak sosyalistlere karşı kampanyasına ‘skandal yaratarak’ malzeme sağladı.

“Sosyalist demokrasi” tezinin yaratıcısı ve savunucusu Mahir Sayın, kendi savunduğu geçmiş politikaları verili siyasal konjonktürde mantıki sonuçlarına götürülenlerle eski yol arkadaşlarını bu kadar kolayca gözden çıkarmışsa, bu aynı zamanda onun politika tarzını ortaya çıkarır. Ani politika değişiklikleri ve bu sırada itirazsız desteğin sürmesi beklentileri, her koşulda kendi otoritesinin tanınması, kendi tezlerinin karşısına çıkılmaması doğrultusundaki bir dayatmacılık ve ben-merkezçiliğe karşılık gelir.⁷ Son olayda da bu politik tarz, iktidar kavgası, dayatmacılık ve ben-merkezçilik sorunu, politik tartışmaların önüne geçmiş, onu gözlemlemiştir.

⁷ Bu süreçte M. Sayın’ın kendi “sosyalist demokrasi” tezinin gereklerini ayaklar altına alıp partiyi bölmekten kaçınmaması, Kurtuluş hareketinin geçmişi boyunca kritik anlarda ve dönemlerde almış olduğu tutumlardan çok farklı ya da bağımsız değildir. Son tartışmalar içerisinde ileri sürdüğü “hayat boyu ekibim olmadı”, “kimseye git demem” gibi iddiaları, Kurtuluş tarihi içerisinde merkez hizbin içinde yer aldığı ve tasfiyeciliği benimsediği gerçeğini gizlemeye yetmez. Bu tarih içerisinde birçok çatışma ve ayrılık noktasında, örgüt içi iktidarı korumak doğrultusundaki tasfiyeci saldırının baş rol oynuluğunu üstlenen, Mahir Sayın’dan başkası değildir. Bu dönüm noktalarında aldığı tutumlar, yıllar boyu geliştirip savunduğu teoriyi bir anda kenara bırakıp onun gereğinin tam tersini pratiğe geçirebilmesi, teoriyi nasıl dar politik amaçlar için bir araç derecesine indirebildiğini gösterir. Son olaydaki davranışları da yine geçmiştekileri hatırlatmaktadır.

ye yönelik bir savaşın gündemleştirilmeye başlandığı koşullarda gerçekleşmesi, bu imaların kanıtı olarak ileri *sürülebilmektedir!* Partiden ayrılanlar, Kürt meselesinin her şeyin merkezine alınmasını yanlış bulmaya, kendilerinin esas sorununun sınıf mücadelesi ve örgütlülüğünü yaratmak olduğunu söylemeye, bu meselenin Türkiye’nin sorunlarının içine yedirilecek bir şekilde ele alınmasından yana olduklarını dile getirmeye başlamışlardır. Bu ‘yeni politikaların’ ne hikmetse ileri sürüldüğü konjonktür açısından, kuşkusuz bu yönde suçlamaların oluşmasını engelleyebilmesi pek mümkün değildir. Genel olarak demokrasi sorunu içinde Kürt meselesinin şimdiye kadar ki kurgulanışını, kavranışını açıkça değiştirmeden ve bu durumda da geçmiş politikanın *yanlış* olduğu tespiti yapılmadan, üstelik ortada bu yönde gerçekleşmiş bir muhasebe de bulunmadığına göre, hiçbir şey olmamış gibi politikaları değiştirmeye çalışmak, bilimsel ve politik dürüstlüğe aykırıdır. Eğer politikalar değiştiriliyorsa, geçmişte yanlış yapıldığını, ya da şartlarda köklü bir değişiklik olduğunu ortaya koymak gerekir. Bütün bunlar yerine getirilmiyorsa, bir şekilde *yanlış* yapıldığını belirtmeden politika değişikliğine gitmek, eğer bilimsel ve politik ferasetten uzaksanız, bir cinsel taciz olayına taşıyamayacağı ağırlıkta yükler bindirmeyi zorunlu kılabilir!

Eğer teorik, politik ayrımlardan, farklı sosyalizm ve demokrasi anlayışlarına sahip olduğunuzdan dolayı yolunuzu ayırmaya karar vermişseniz ve tam da bu sırada böylesi bir cinsel taciz olayı yaşanmışsa, politik olarak yolları ayırmak ve bu derin teorik konuları tartışmak için bile, cinsel taciz olayının çözümlenmesini beklemeniz gerekirdi. Burjuvazinin ağzına sakız olmamak adına güdülecek bir kaygı, cinsel tacizle teorik-politik meseleleri karıştırmadan, birbirinden ayrıştırarak, teorik meselelerde bir müddet susmayı da göze alıp, öncelikle cinsel taciz meselesini çözmeyi, bu meseleler çözülmeyen teorik konulara girmemeyi gerektirmeliydi. Elbette ki cinsel taciz olayı karşısında takınılan tutumlar, öncelikle kültürel düzeyde, sonrasında demokrasi kavrayışınız açısından ve belli düzeylerde de sosyalizm anlayışınızla *son tablilde* ilişkilendirilebilir. Buna karşın, politik saflaşmada kalkan rolü biçtiği için sırf cinsel taciz olayı olarak *kalamamış* bir suçlama üzerinden, sahip olunan sosyalizm kavrayışlarını birebir deşifre edebileceğini ileri süren kişinin, ‘yangından mal kaçırır’ misali ‘yavuz hırsızlık’ yaptığı besbellidir. Gözlerden kaçırıldığı ise, kuşkusuz ki özeleştirisi ve biricik “sosyalist demokrasi”sidir!

Öncelikli olarak Kürtlerle ittifakı değil de, sosyalist grupların içinde ittifak yapıtları ve buna öncelik veren ‘birlik partisi’ni gündemleştirmek ve bu sefer birini

diğerinin karşısına koymak, bir öncekinden farklı bir politik tutumdur. Demokrasi açısından Kürt meselesine kısmen farklı yaklaşım -ki önceki politiklardan farklı olduğu kabul edilmelidir- bu arkadaşları, bağlantılı diğer konularda da, örneğin parti konusunda da değişikliğe itmiştir. Parti konusunda bu sefer savunularını şekillendiren, geçmişte demokrasi meselesi üzerinden Kürt sorunu olduğu gibi, bugün de aynı noktadan Kürt sorununa bakışlarıdır. Bu durumda, Kürt hareketine bakışlarında bir değişiklik olmuş olması gerekir. Ama bundan daha önemli olan, işçi sınıfının bağımsız politikası ve örgütlenmesi açısından yaklaşılması gereken parti konusuna, yine Kürt prizmasından bakılıyor olmasıdır. Bir yanlış başka bir yanlışla düzeltilemez. Bir konuda konjonktürel olarak doğruyu *çağrıştıran* şeyler söylemek, işçi sınıfının bağımsız politik mücadelesinin diğer gereklerini kendiliğinden yerine getirmeyi sağlamaz. *‘İşçi sınıfının dışındayız, demek ki yıllarca çok da doğru işler yapmamışız’* gibisinden yapmacık özeleştirici denemeleri, bu işi kurtarmaz. Başka hiçbir şeyi önüne geçirmeden işçi sınıfının bağımsız politik örgütlenmesini gündemleştirmeyenler, bu söylediklerinde de samimi olamazlar⁶. SDP’de kalanlar ise, işçi sınıfının bağımsız politik örgütlenmesi ve hattı konusunda çoktan ipe un sermiş, bir takım küçük-burjuva anarşist düşüncelerin peşinde, eşitlikçi, özgürlükçü, ekolojist ve her tür ezilen grubun ittifakı eksenli partiyeye yelken açmış bulunuyorlar. Üstelik, her kim olursa olsun sınıf lafi edenlere şoven damgası vurmaya yatkın politik bir havaya giderek daha fazla teslim olarak!

⁶ Söz samimiyetten açılmışken, ilgilenenler açısından M. Sayın’ın çok samimi bulduğumuz bir pasajını aktarmakta yarar görüyoruz: “Proletarya partisinin kurulması sorunu sosyalizm tartışmasıyla başlar demistik. Bu tartışma bizi doğrudan doğruya program sorununa getirir. Bir diğer anlamıyla parti kurmak için tartışma başlatmak demek program tartışmak demektir. Önce parti kurmak için anlaşılacak sonra program yapmaya kalkışmak tam tamına arabayı atın önüne koymak demektir. Sosyalistler eğer proletarya partisi sorunuyla ilgileniyorlarsa, program sorununu tartışmalılar, bu konuda anlaşma sağladıkları takdirde de bu programın nasıl hayata geçirileceğini tartışmaya başlamalıdır... sosyalizm konusundaki gerçek görüşler, açık bir biçimde ortaya konulmadan yapılacak olan her parti kurma girişimi, ‘enayi avlamaktan’ başka bir anlama gelmeyecektir. Kuşkusuz güzel bir şeydi bütün sosyalistlerin tek bir yapı içerisinde bir araya gelebilmiş olmaları. Ama bu durum, sosyalist düşüncelerin de en ilkel biçimine tekabül etmekteydi. Ortada bilimsel sosyalizm yok, bir görüşler çorbası vardı... Taban tabana zıt akımların aynı örgüt içerisinde bir araya gelmesini düşününmek nasıl olup da olanaklı görülebilir?...” (M. Sayın, “Sosyalist Parti Üzerine”, *Sosyalist Solun Birlik Serüveninden Bir Kesit*, Devinim Yayıncılık) Evet M. Sayın, bunları sen söylediğine göre, bu sefer arabayı hangi atların önüne koşup, hangi ‘enayileri’ avlamaya çıktın?

Bir taraf, *Kurtuluşçular*’ın ‘resmi çoğunluğu’ olarak partiden *boşanıyor* ve bu ayırışmada kullanmak için geliştirdiği *sınıfçı* bir söylem üzerinden bir “Türkiye Meclisi” kurma girişimine başlıyor. Kalanlar ise, sınıfçı söylemin, Kürt meselesinin üzerini örtmeye yaradığını ve demokrasi meselesini gölgelediğini ileri sürerek, ‘demokratik ittifak partisi’ anlamına gelecek bir yelpaze arayışına girişiyor. Aslında her iki taraf da, **Kurtuluş** ile, **Kurtuluş kökenli** olmakla ilgili bildikleri son şeyleri hızla unutarak, yeni konular alıyorlar. Bu durumda her ikisi birden **Kurtuluşçu köklerini** ve birbirlerini tasfiye ederek, işçi sınıfının bağımsız politik hattı ve örgütlenmesi perspektifinden uzaklaşmayı tercih ediyor. Bu durumda, ayrımları, sahip oldukları demokrasi anlayışı üzerinden gerçekleşiyor ve bundan sonrası için sistem içi politik aktörlerin eklentileri olmak konumunu seçmiş gözüküyorlar.

Burada, hiç kuşkusuz ki sihirli sözcük olan “sosyalist demokrasi”nin devreye girmesi beklenebilirdi! Çünkü “sosyalist demokrasi” anlayışı, bu ayrımların bir grup içinde olmasa da bir parti içinde bir arada bulunabilmesini mümkün kılacaktı! Ama bu işin teorisini yapanlar, pratiğini yapmıyorlar ve partiden ayrılıyorlar! Neden? Üstelik her iki taraf da “sosyalist demokrasi” içinde kalarak tartıştığını söylüyor. Ama olmuyor, bir arada duramıyorlar. “Sosyalist demokrasi”, “...ve ben çekip giderim” şarkı sözlerinde olduğu gibi, ayrılma özgürlüğünü imleyen hamasi bir ‘olgunluk’ göstergesi dışında bir şeyler vaat etmiyor mu? Üstelik partide kalan taraf gidenleri çağırırsa da, gidenler gemileri çoktan yakmışlar. Pratikleri teorilerine uymuyor, teorileri gerçek yaşamda karşılık bulmuyor. Her tür parti birliğinin asgarisi olarak kabul ettikleri “sosyalist demokrasiye” uyulmadığı için partiden ayrıldıklarını açıklıyorlar. “Sosyalist demokrasi”nin kuş mu deve mi olduğu bu sefer de anlaşılıyor!

Bu tezin mimarı M. Sayın’ın ortaya koyduğu külliyat içinde düşünülecek olursa, farklı düşünceler bir arada olmayı engellememeliydi! Özellikle farklı sosyalizm anlayışları bir parti içinde bir arada durabilmeliydi. Ama öyle olmadı. Kuşkusuz gerçek yaşam, birlikte politik tutumlar alınması gerekirken farklılaşmanın, bir türlü eylem birliğini kuramamanın, eğer söz konusu olan bir fikir kulübü değilse, örgütsel birliğe karşılık gelemeyeceğini, gerçekte ayrı olanların bir arada duruyormuş gibi yapmalarının, treni sallamakla eşanlamlı olduğunu, acı bir şekilde öğretir. Kişilerin tahayyül dünyalarında, ideoloji alanında kurulmaya, inşa edilmeye çalışılan, ancak söylem düzeyinde tasarlanabilen ‘demokrasi öznelere’, ‘varsayımsal politik öznelere’ olmak zorunda kalacaktır.